

การพัฒนาแบบการส่งเสริมการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี Development of Community Welfare Fund Administrative Support Model in Lumrang, Boploi, Kanchanaburi

เมธาวิณ สาระยาน¹, โสภภาพร กล้าสกุล², คงขวัญ ศรีสอาด³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี 2) เพื่อสร้างต้นแบบสื่อส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดจำนวน 32 คน ใช้การสัมภาษณ์แบบเชิงลึกตามประเด็นโครงสร้างคำถามที่กำหนด วิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบการวิจัยเรื่องศักยภาพการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ผลการวิจัยพบว่า กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง มีศักยภาพในการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมตลอดการดำรงชีวิตของสมาชิก มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ มี 5 ประเด็นหลัก คือ 1) สมาชิกในชุมชนต้องร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผลประโยชน์ 2) ได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย 3) มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และ 5) มีการบริหารงานอย่างมีระบบเป็นธรรม ตรวจสอบได้ โดยต้นแบบสื่อส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง จะประกอบด้วย 3 สื่อ คือ 1) ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ 2) แผ่นพับประชาสัมพันธ์ และ 3) สปอวิทยุกระจายเสียงและเสียงตามสายในชุมชน สำหรับเนื้อหาในสื่อประชาสัมพันธ์จะมีจุดเน้นเนื้อหาสำคัญที่แตกต่างกันออกไป คือ ป้ายไว้นิลประชาสัมพันธ์ และสปอวิทยุกระจายเสียงและเสียงตามสายในชุมชน เน้นการให้เนื้อหาประเภทสิทธิประโยชน์ของกองทุนสวัสดิการสำหรับแผ่นพับประชาสัมพันธ์ เน้นรายละเอียดขั้นตอนการรับสมัคร รายชื่อกรรมการกองทุน และรายละเอียดอื่น ๆ โดยสื่อที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเพื่อส่งเสริมการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรีต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบการส่งเสริมการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหลุมรั้ง จังหวัดกาญจนบุรี

Abstract

The study aimed to investigate 1) context and competence of Lumrang social welfare administration 2) development of administrative support media model of Lumrang community welfare fund. The samples were 32 respondents and the data was collected using in-depth interview and structured questionnaire. The analysis of data was conducted based on the study of

¹ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อีเมลล์ ansor.pbru@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

³ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

capabilities of community welfare fund administration and factors affecting achievement of such fund administration.

The finding revealed that Factors affecting achievement of capable Lumrang welfare fund administration composed of 1) sharing ideas and benefits between its members 2) supports of its partners 3) continuous development 4) public relation medias, and 5) administration with systemic management, fairness and transparency. The model of administrative support media of such fund composed of 1) vinyl banner 2) leaflet, and 3) community interest radio whilst the contents in the medias for public relation were different as follows: vinyl banner and community interest radio were featured in propagating the types of welfare fund benefits as propagating application procedure, fund committee list, and other related details were contents the leaflet focused on. In addition, such developed medias were recommended to use for supporting further understanding of the people about such welfare fund administration.

Keyword: Community Welfare Fund Administrative Support Model in Lumrang, Boploi, Kanchanaburi
ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

ปัญหาความยากจนของประชาชนเป็นเรื่องที่รัฐบาลทุกสมัยให้ความสำคัญในการแก้ไขโดยได้กำหนดเป็นนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ล่างสู่การปฏิบัติงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในรูปแบบหรือกิจกรรมต่าง ๆ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีอาชีพอยู่ดี กินดี สร้างรายได้โดยการนำทรัพยากรในชุมชนมาสร้างมูลค่าเกิดเป็นสินค้าเพื่อจำหน่าย การรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินชีวิต เช่น การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ที่มุ่งเน้นกระบวนการพัฒนาเครือข่ายชุมชนภายใต้รากฐานของความรู้สมัยใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรม รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อสร้างสินค้าให้มีคุณภาพและมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติโดยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่ทิศทางการเติบโตในรูปแบบใหม่ ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจภายใน ประเทศให้เข้มแข็ง เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการในภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และผู้ประกอบการในภาคเกษตรให้ใช้ภูมิปัญญาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อยกระดับสู่การผลิตและการให้บริการบนฐานความรู้ และที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนให้มีการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ บนพื้นฐานการพึ่งพาซึ่งกันและกัน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564))

จากนโยบายต่าง ๆ ที่มุ่งแก้ไขปัญหาความยากจนให้ประชาชนมีชีวิตที่พอดี บนวิถีความพอเพียงโดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายขยายโอกาสยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดีมีสุขบนพื้นฐานของความสมดุล ความพอประมาณอย่างมีเหตุ มีผลภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งจึงเป็นพันธกิจที่สำคัญในการใช้กลยุทธ์ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งภารกิจสำคัญคือการเสริมสร้างการบริหารจัดการของชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน การจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนเป็นแนวคิดหนึ่งที่เน้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม

ที่จะวางรากฐานที่จะพัฒนาสังคมและชุมชนให้เข้มแข็ง มีระบบ มีการจัดการที่ดีในทุกกระดับ โดยให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและเน้นให้ความสำคัญในบริบทของความยากจน ความมั่นคงของมนุษย์ ทูทางสังคมและชุมชน การมีส่วนร่วม สวัสดิการสังคมและชุมชน โดยมีแนวคิดพื้นฐานจากการออมทรัพย์ การผลิต ความเชื่อ จิตวิญญาณ ความศรัทธาและมีเงื่อนไขความสำเร็จจากการนำ ความคิดใน 3 ส่วน ได้แก่ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และส่วนที่อยู่ในชุมชนนอกจากนั้นการนำทางจิตวิญญาณของผู้ที่มีความคิด อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน จะสามารถที่ทำให้ทุกคนเห็นประโยชน์ร่วมกันเป็นการกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน ทุกคนจะต้องไปให้ถึงและมีการกิจกรรมที่เด่นชัด ปฏิบัติได้เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกันนี้จะต้องมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อกัน สุดท้ายจะต้องมีปัจจัยร้อยรัด อารมณ์ร่วม หรือความต้องการร่วมกัน ซึ่งรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนมีทั้งรูปแบบธรรมชาติ และรูปแบบที่มีการจัดการ โดยรูปแบบที่มีการจัดการนั้นสามารถกำหนดได้ 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การจัดสวัสดิการจากฐานองค์กรการเงินชุมชน 2) การจัดสวัสดิการจากฐานการผลิตและธุรกิจชุมชน 3) การจัดสวัสดิการจากฐานการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) การจัดสวัสดิการจากฐานอุดมการณ์/ศาสนาและการจัดสวัสดิการจากฐานผู้ยากลำบาก โดยมีขบวนการภาคประชาชน 5) กองทุนเพื่อการลงทุนเพื่อสังคม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

ตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอบ่อพลอย ประกอบด้วย 18 หมู่ ได้แก่ หมู่ 1 บ้านไร่เจริญ หมู่ 2 บ้านบ่อเหียง หมู่ 3 บ้านหนองขาม หมู่ 4 บ้านยางสูง หมู่ 5 บ้านหลุมรั้ง หมู่ 6 บ้านหนองหมู หมู่ 7 บ้านสันติสุข หมู่ 8 บ้านลำเหย หมู่ 9 บ้านหนองโกชุม หมู่ 10 บ้านหนองเต็ง หมู่ 11 บ้านไร่ใหม่ หมู่ 12 บ้านวังทอง หมู่ 13 บ้านงาม หมู่ 14 บ้านวังเงิน หมู่ 15 บ้านจงเจริญ หมู่ 16 บ้านจัดสรร หมู่ 17 บ้านไร่พัฒนา หมู่ 18 บ้านถ้ำผาวังจันทร์ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มสลับภูเขาเตี้ยๆ มีถนนสายบ่อพลอย – หนองปรือ (หมายเลขทางหลวง 3086) ตัดผ่านกลางตำบลและมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ลำตะเพิน ซึ่งมีต้นน้ำจากเทือกเขาในเขตอำเภอหนองปรือไหลผ่านตำบลหลุมรั้ง พื้นที่เหมาะแก่การทำเกษตร อาชีพหลัก ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงหมู เลี้ยงโค ตำบลหลุมรั้ง มีการจัดสวัสดิการจากฐานการผลิตและธุรกิจชุมชนจากฐานการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยอาศัยหลักการใช้ประโยชน์ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยกระบวนการที่ผนวกความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเกิดจากองค์ความรู้ และนวัตกรรมนำเข้าสู่ขั้นตอนการพัฒนาเอาใจสำคัญของการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์มาดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาวงกว้างให้ครอบคลุมภาคเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างเชื่อมโยงกันบนพื้นฐานของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นผนวกเข้ากับการใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมต่าง ๆ คณะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า ควรศึกษาและพัฒนาแบบที่ส่งเสริมการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้ประชาชนในตำบลรับรู้และเข้าใจอันจะส่งผลถึงการยอมรับและร่วมมือให้การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งประชาชนได้รับสวัสดิการด้วยความภาคภูมิใจ กองทุนมีการพัฒนาเป็นที่พึ่งพาและหนุนเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของสมาชิกในชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อสร้างต้นแบบสื่อส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1. ประชากรในการวิจัยคือ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ผู้แทนประชาชนตำบลตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี ผู้นำชุมชนตำบลหลุมรั้ง ที่เป็นตัวแทน 18 หมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลหลุมรั้ง ที่รับผิดชอบ/เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 5 คน ผู้แทนประชาชนตำบลตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชนตำบลหลุมรั้ง ที่เป็นตัวแทน 18 หมู่บ้าน จำนวน 18 คน คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลหลุมรั้ง ที่รับผิดชอบ/เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 2 คน รวมจำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และมีแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure interview) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับบริบทและศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดประเด็นคำถามแบบกึ่งโครงสร้างเพื่อให้ทราบถึงศักยภาพและการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี รวมถึงปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการกองทุนสวัสดิการชุมชนประสบความสำเร็จ โดยได้จัดกลุ่มประเด็นคำถามของการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) สภาพการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง บทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลหลุมรั้ง และประชาชนชาวหลุมรั้งในการส่งเสริมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล
 - 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง
 - 3) ปัญหา อุปสรรค ของการบริหารจัดการกองทุน สวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง
 - 4) แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุน สวัสดิการชุมชน ออมวันละบาท ของตำบลหลุมรั้ง เป็นอย่างไร
- โดยนำคำถามนี้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง แล้วนำเครื่องมือไปทดลองสอบถามเพื่อปรับแก้ไขภาษาให้เข้าใจง่าย

ขั้นตอนที่ 2

- คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่
- 1) สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กระจายในทุกหมู่บ้าน โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้งมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน
 - 2) ผู้แทนประชาชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
 - 3) ผู้นำชุมชนตำบลหลุมรั้งที่เป็นตัวแทน 18 หมู่บ้าน
 - 4) คณะกรรมการ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง
 - 5) เจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบลหลุมรั้ง ที่รับผิดชอบ/เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน

ขั้นตอนที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประชุมประชาคมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการระดมความคิดเห็นในประเด็นโครงสร้างคำถามที่ตั้งไว้ โดยมีกรอบแนวคิดในการศึกษา คือ การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง โดยมีโครงสร้างคำถาม คือ

1) สภาพการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลหลุมรั้ง และประชาชนชาวหลุมรั้งในการส่งเสริมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง 3) ปัญหา อุปสรรค ของการบริหารจัดการกองทุน สวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง 4) แนวทางแก้ไขการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยศึกษาเอกสารการดำเนินงาน การสัมภาษณ์ พูดคุยและจัดสถานการณ์ให้กลุ่มบุคคลที่ถือเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือที่เป็นตัวแทนของกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้งได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้สะท้อนภาพการดำเนินงานและการให้บริการ ปัจจัยของความสำเร็จในการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข ร่วมทั้งร่วมกันเสนอแนวทางบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอปอดลอย จังหวัดกาญจนบุรี ขั้นตอนนี้ทางคณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตามประเด็นโครงสร้างคำถามที่ตั้งไว้ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันรวมทั้งการศึกษาเอกสารต่าง ๆ โดยกรอบการเก็บรวบรวมข้อมูลจะศึกษาข้อมูลที่เป็นบริบท ศักยภาพของสวัสดิการชุมชน โดยจัดสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แล้วสังเคราะห์เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กรอบของการวิจัยและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเน้นการมีส่วนร่วมระดมความคิดเห็นเพื่อผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง โดยตัวแทนในภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ผู้นำชุมชนตำบลหลุมรั้ง คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่รับผิดชอบกองทุนสวัสดิการชุมชน ประชาชนทั่วไป รวม 32 คน

ขั้นตอนที่ 6 สรุปผลงานวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยแก่ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง และองค์การบริหารส่วนตำบลหลุมรั้ง อำเภอปอดลอย จังหวัดกาญจนบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาบริบท ศักยภาพการดำเนินงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน ตลอดจนแนวทางพัฒนาสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและศักยภาพสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง และเพื่อสร้างต้นแบบสื่อส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอปอดลอย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อใช้เป็นสื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานต่อไป ผลการวิจัยพบว่า

1. บริบทและศักยภาพการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่ามีการบริหารจัดการตนเองของกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสร้างสุขแบบเน้นการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อให้เกิดการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูล ของพี่น้องสมาชิกและผู้นำชุมชน เพื่อสร้างขวัญกำลังใจและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน 2) ดำเนินการจัดสวัสดิการพื้นฐาน ให้แก่สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง 3) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดระบบสวัสดิการของชุมชนหมู่บ้าน และเพื่อเชื่อมโยงเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล มุ่งสร้างการมีส่วนร่วมของภาคชุมชน

ศาสตร์, 2550) ที่กล่าวว่าการจัดสวัสดิการชุมชนการที่ชุมชนมีกองทุนหรือเงินออมของตนเอง ทำให้ชุมชนสามารถริเริ่มคิดรูปแบบการจัดสวัสดิการของตนเองได้อย่างหลากหลายและสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชนการบริหารงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลหลุมรั้งมีหลักบริหารและคำนึงถึงผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยยึดปฏิบัติบนฐานความรู้คุณธรรม เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก (สกล ชาญสุทธีวารินทร์, 2560)

จากการศึกษาศักยภาพการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง พบว่า ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จคือ 1) สมาชิกในชุมชนต้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ 2) ได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย 3) มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และ 5) มีการบริหารงานอย่างมีระบบ เป็นธรรมชาติตรวจสอบได้ สอดคล้องกับรุ่งศิริ นุชสุวรรณ (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการภาคประชาชนวันละ1บาท ชุมชนวัดเชิงหวาย เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ค้นพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนฯ มีทั้งปัจจัยเสี่ยง คือ ความเสี่ยงด้านประชากรของสมาชิกกองทุนฯ ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการกองทุนฯ คณะกรรมการจากการวิจัยพบจุดแข็งในการดำเนินงานคือ การเน้นความโปร่งใสและการตรวจสอบได้ ยึดหลักธรรมาภิบาล เน้นนโยบายการบริหารงานเป็นทีมและให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใสโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนจากการบริหารจัดการใด ๆ การสนับสนุนด้านนโยบายจากหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสวัสดิการชุมชนของยูสนานี สาลิ่ง (2553) พบว่ากระบวนการทำงานที่เป็นกลุ่ม และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ชี้แจงประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับเป็นแนวทางในการพัฒนาบริหารจัดการงานสวัสดิการชุมชนอย่างมีคุณภาพ การวิจัยนี้จึงได้สร้างต้นแบบสื่อส่งเสริมการดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของกองทุนเพื่อสร้างความสนใจและความเข้าใจในกองทุนให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ การส่งเสริมการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรั้ง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พบปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประเด็นปัญหาความตระหนักต่อการเข้าร่วมในการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน ปัญหาการเสริมสร้างความเข้าใจด้านสวัสดิการชุมชน ปัญหาช่องทางการประชาสัมพันธ์ และปัญหาความเข้าใจคลาดเคลื่อนในระเบียบกองทุนสวัสดิการ เป็นผลมาจากการขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทางคณะกรรมการควรมีวิธีการสื่อสารข้อมูลถึงสมาชิกและประชาชนอย่างชัดเจนและต่อเนื่องในหลากหลายช่องทางเพื่อส่งผ่านข้อมูลได้อย่างทั่วถึง และที่สำคัญควรมีการสื่อสารสองทางเพื่อตอบข้อสงสัยในการจัดการสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เกิดความชัดเจนอันจะนำไปสู่การไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานต่อไป
2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผลการวิจัยสามารถนำสู่นโยบายสาธารณะด้านการส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนเข้าร่วมกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบงบประมาณให้กองทุนสวัสดิการชุมชนและให้สมาชิกมีการออมน่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ทั้งนี้คณะกรรมการกองทุนควรมีแผนการบริหารจัดการเงินในกองทุนอย่างมีระบบ เป็นธรรมชาติ ตรวจสอบได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงในการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ควรนำรูปแบบการส่งเสริมการจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหลุมรัง อำเภอบ่อพลอยจังหวัดกาญจนบุรี ไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบและยืนยันประสิทธิผล

3.3 ควรศึกษาในเรื่องเดียวกันกับกองทุนสวัสดิการที่แตกต่างกันเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับสนับสนุนการวิจัยให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

3.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). กรุงเทพฯ.

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ.

ชัชรี นฤทุม. (2551). การพัฒนาการเกษตรแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีรภัทร มนตรีศาสตร์. (2560). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาไอเฟ่นเซอร์สของไทย (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.itdestination.com/articles/economic/.17> ตุลาคม 2560

ไพฑูริย์ นิยมนา และคณะ. (2552). ศึกษาปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการเครือข่ายกองทุนสวัสดิการสังคมระดับอำเภอ กรณีศึกษา อำเภอธาราธิปไตย จังหวัดหวัดศีรสะเกษ. ส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 5 นครราชสีมา : สำนักงาน.

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่. สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา. กรุงเทพมหานคร.

ยูสนานิ สาเล็ง. (2553). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสวัสดิการชุมชน : กรณีศึกษากองทุนช่วยเหลือผู้เสียชีวิต ชุมชนแม่สือแม อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

รุ่งศิริ นุชสุวรรณ (2553). ความยั่งยืนของกองทุนสวัสดิการภาคประชาชนวันละ 1 บาท ชุมชนวัดเชิงหวาย เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สกล หาญสุทธิวารินทร์. (2560, มกราคม 10). เศรษฐกิจพอเพียง : บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ. *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/639957>

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ. (2547). สวัสดิการชุมชนแก่จนอย่างยั่งยืนสรุปผลการสัมมนาสวัสดิการชุมชนแก่จนอย่างยั่งยืน ทิศทางของขบวนการสวัสดิการชุมชน. กรุงเทพฯ : แสงเทียนการพิมพ์ .

อภิัญญา เวชชัย และศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (2550). การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. กรุงเทพฯ . ห้างหุ้นส่วนจำกัดรักซ์พิมพ์.

อภิัญญา เวชชัยและศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (2550). สวัสดิการสังคมฉบับชาวบ้าน แนวคิดนโยบายแนวทางปฏิบัติ, ในเศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน).กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.